

Y-FOUNDATION

Asunto ensin ja 8 periaatetta

Juha Kahila, Koordinaattori, Verkostokehittäjät

Asunto ensin –malli Suomessa

- Asunto on perusoikeus
- Asunto normaalissa ympäristössä
- Oma vuokra-asunto ja vuokrasopimus (toistaiseksi voimassaoleva)
- Riittävä tuki tarvittaessa
- Asumisen normaalius

2008–2011
PAAVO 1

2012–2015
PAAVO 2

2016–2019
AUNE

2020

Asunto ensin -periaate käyttöön: yömajojen sijaan koteja omalla vuokrasopimuksella ja tarpeenmukaista asumisen tukea. Kaikkiaan PAAVO 1 tuotti 2 143 asuntoa.

3 523 asunnottomille osoitettua asuntoa. Palkattiin ammattilaisia ja kokemusasiantuntijoita asunnottomuustyöhön.

Ohjelma keskittyy asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn ja erityisryhmiin. Kokemusasiantuntijuus vakiintunut osaksi asunnottomuustyötä.

Uusi ohjelma

Asunto ensin –mallin 8 periaatetta

Timo on monen eri huumausaineen käyttäjä, jolla on pitkä historia eri palveluiden parissa.

Yleensä Timo joko lähtee itse tai joutuu lähtemään ulos asuntolasta, koska hän käyttäytyy huonosti muita kohtaan.

Timolla ei ole koskaan ollut omaa kotia. Nyt hänelle tarjotaan Asunto ensin -mallin mukaisesti omaa vuokra-asuntoa ja tukea.

1. Asunto on jokaiselle kuuluva ihmisoikeus

- Asuntoa ei tarvitse ansaita
- Asumisen oltava pysyvää (toistaiseksi voimassaolevat vuokrasopimukset)
- Kaikilla samat vuokralaisen oikeudet ja velvollisuudet

Maija on ollut tiimisi tuessa kaksi vuotta.

Hänellä menee hyvin ja hän tarvitsee yhä vähemmän tukea.

Maijalla on silti toisinaan pientä problematiikkaa vuokranmaksun suhteen ja hän pitää tärkeänä, että tukea on saatavilla.

Teistä kuitenkin tuntuu, että Maija voisi todennäköisesti hoitaa asumisen täysin itsenäisesti.

2. Valinta ja kontrolli ihmiselle

- Ihmisen tarpeiden ymmärtäminen
- Kuuntelemalla ja kuulemalla
- Kannustus
- Missä, milloin ja miten tukea on esimerkiksi tarjolla

Mikko on asunut asunnossaan kuusi kuukautta ja sanoo, että hän ei halua sinun käyvän uudelleen.

Hänellä ei ole vuokrarästejä, mutta hänen asuntonsa on sotkuinen eikä hän tee ruokaa itselleen, vaan pizzalaatikot täyttävät keittiön tasot.

Hän myös juo edelleen suhteellisen paljon, eikä halua olla tekemisissä päihdepalvelun kanssa.

Yrität saada hänet tapaamiseen kanssasi vielä kerran, mutta hän kieltäytyy. Mikko kiittää sinua tuesta, mutta ei aio tavata sinua enää.

3. Asumisen ja tuen erottaminen

- Ihmisen ei tarvitse sitoutua hoitoon/tukipalveluun saadakseen asunnon tai pysyäkseen asunnossa
- Tuki voi myös jatkua, vaikka ihminen muuttaa pois asunnosta
- Asuntoon voi jäädä asumaan, vaikka tuki päättyy
- Tuen päättäminen ei estä asukkaan tavoittelua ja kuulumisten kyselyä

Jiri koee, että mikään ei onnistu. Lukuisista yrityksistä huolimatta hän ei ole löytänyt mielekästä tekemistä ja vanhat tavat ovat tulleet arkeen mukaan.

Hän on alkanut taas juomaan täyttääkseen sillä päivänsä. Jiri ei koe, että juomisen lopettaminen toisi mitään hyötyä, kun ei häntä kukaan halua palkata mihinkään.

Jiri on hakenut työpaikkoja, joihin on haettu kokeneita työntekijöitä. Jirillä ei ole aiempaa työkokemusta. Ei kuitenkaan halua työskennellä huonolla palkalla.

4. Toipumisorientaatio

- Merkityksen ja suunnan löytäminen omalle elämälle
- Itsemääräämisoikeuden, vahvuuksien löytämisen ja toivon avulla kohti toipumista
- "Positiivinen muutos on aina mahdollinen"
- Vaihtoehtojen esiin tuominen

Lindalla on diagnosoitu masennus, ahdistus ja kaksisuuntainen mielialahäiriö.

Hän ei ollut noudattanut lääkitystään, koska hänen mukaansa sillä ei enää ole mitään vaikutusta häneen.

Linda on muuttunut entistä riippuvaisemmaksi alkoholista ja kertoo juovansa usein 12 siideriä miksattuna vodkan kanssa. Viikonloppuihin kuuluvat kiinteästi myös erilaiset huumausaineet.

5. Haittojen vähentäminen

- Kokonaisvaltainen ymmärrys päihteiden käytön syistä ja seurauksista
- Tarjotaan tukea ja apua, mikä vähentää päihteiden käytöstä johtuvia haittoja
- Päihteiden käytön lopettaminen saadakseen apua ei ole mahdollista kaikille

Simo ei ole saapunut 4 viimeisimpään tapaamiseen. Tämä siitäkin huolimatta, että Simo on itse ollut puhelimitse yhteydessä ja pyytänyt tukea.

Puhelimesta hän on ollut hyvin levoton ja selittänyt tuen tarpeen hyvin yksityiskohtaisesti.

Olet tarjoutunut tapaamaan hänet joka kerta, mutta yleensä kriisi on jo ehtinyt alkamaan.

6. Aktiivinen työskentely ilman pakkoa

- Tuen tarjoaminen positiivisuuden kautta
- Tukea tarjolla, kun sitä on valmis vastaanottamaan
- Keskustelu, ohjaus, tiedonanto, tuki & houkuttelu "mitä minä saan tästä enemmän kuin nyt?"

Olet työskennellyt Jarin kanssa viimeiset 8 kuukautta ja hänellä ei ole ollut ongelmia vuokranmaksussa, mutta naapureiden kanssa on ilmennyt haasteita.

Jari kuulee ääniä, joten pitääkseen äänet öisin pois, hän pelaa videopelejä äänet todella kovalla.

Hän ei halua ottaa lääkkeitä ja ratkeaa yleensä juomaan, kun asioita kasaantuu liikaa päälle.

Jari puhuu intohimoisesti videopeleistä ja haluaisi tulevaisuudessa työskennellä pelien parissa.

7. Asiakaslähtöinen työskentely

- Tuki muotoutuu ihmisen tarpeiden mukaan
- Ihminen tekee itse päätökset koskien elämäänsä
- Huomioidaan elämänlaadun kaikki osatekijät
- Kannustetaan tunnistamaan omat vahvuudet ja tavoitteet ja mitä niiden saavuttaminen vaatii
- Tuetaan kehittämään itseluottamusta
- Integraatio paikalliseen yhteisöön (kerrostalo?)

Juha muutti omaan asuntoonsa, mutta hänelle annettiin häätöilmoitus kuusi kuukautta myöhemmin.

Vuokranantajat ilmoittivat myyvänsä asunnon, mutta ilmastoinnin tarkistuksen aikana Juhan todettiin majoittavan useita asunnottomia. Asunto oli myös todella likainen ja huonossa kunnossa.

8. Joustava tuki niin kauan kuin tarve

- Yksilöllistä, joustavaa, mukautuvaa, mielikuvituksellista ja jokaiseen tilanteeseen reagoivaa tukea
- Tuen intensiteetti muuttuu tarpeen mukaan
- Tuki menee ihmisen luo (tuki ei ole asuntoon sidonnaista)

Y-FOUNDATION

ysaatio.fi | m2kodit.fi